

Vladika Porfirije: Savremeni čovek je izgubio stid

Prenosimo intervju Njegovog Preosveštenstva Episkopa jegarskog G. Porfirija objavljen u dnevnom listu Politika 30. maja 2010. godine.

Razgovor s vladikom Porfirijem (Perićem), predsednikom Caveta Republičke radio difuzne agencije (RRA), započinjemo u četvrtak, u času kada pristiže informacija da je gledanost „Farme“, rijaliti programa televizije „Pink“, opala za više od 50 odsto pošto je „Pink“ ispoštovao zahtev da psovke i nepristojni izrazi budu prekriveni, „bipovani“.

Na naše pitanje da li je Cavet RRA u ovom slučaju morao da reaguje i ranije, vladika Porfirije kaže da je Agencija prethodno već donela odluku o pokretanju postupka protiv „Pinka“ zbog „Farme“, ali i protiv nekih drugih emitera zbog verbalnog ekstremizma i uvredljivog govora.

- Istovremeno, nepristojnosti na „Farmi“ su toliko eskalirale da je Cavet RRA bio rešen kako to mora bezuslovno i odmah da prestane, ne čekajući okončanje postupka koji je takav da ne može biti okončan brzo, zbog toga što i oni protiv kojih je postupak usmeren imaju određena prava u tom postupku. Zakon im daje rok od dve nedelje za izjašnjenje - kaže vladika Porfirije.

Koji su sve momenti izazvali reakciju Saveta RRA?

Postoji više činilaca. Jedan su reakcije javnosti koje su u formi telefonskih poziva i primljene elektronske pošte dolazile do nas u zastrašujućem obimu. Drugo je svest da je apsolutno prekoračena svaka granica pristojnosti i da oko toga postoji potpuni javni konsenzus, uključujući u taj konsenzus, kako ćemo docnije videti, i televiziju „Pink“. C tim u vezi, bilo je i saznanje da je prag osetljivosti pomeren i, ako bi ovaj slučaj prošao bez ikakve naše reakcije, postavlja se pitanje šta je sledeće što bismo mogli da očekujemo.

Šta RRA može realno da učini u ovakvim i sličnim situacijama?

Agencija može, što i čini, da preduzima postupke koji u slučaju višestrukog kršenja zakona, kao krajnju konsekvencu, mogu imati i odluku o oduzimanju dozvole za emitovanje. To je nešto što bismo mi svakako želeli da izbegnemo, ali je Cavet RRA istovremeno odlučan, ukoliko se pokaže potrebno, da iskoristi mogućnosti koje ima na raspolaganju i koje pruža zakon.

Kakve su te mogućnosti?

Činjenica je da su te mogućnosti ograničene. Agencija nije preki sud i ne može, to treba reći, da zabranjuje emisije, pogotovu ne u nekakvom kratkom postupku.

Koje to instrumente koristi Cavet RRA u svom aktivnom odnosu prema emiterima?

U najvećem broju slučajeva, umesto represije i kažnjavanja, radije koristimo mogućnost da razgovaramo sa emiterima. Najčešće je to delotvorno. Ponekad je dovoljno samo to da emiterima stavimo do znanja da je određeno ponašanje predmet naše pažnje, posle čega situacija bude popravljena, a sporni program se obustavlja. Delom, to je izraz autoriteta Agencije, ali i izraz svesti emitera da nekog reda mora da bude i da oni u tome vide i svoj interes. Uverili smo se u to u slučaju „Farme“. Posle razgovora situacija se vidno popravila. Videćemo šta će biti do kraja.

Šta bi trebalo menjati u postojećoj pravnoj regulativi da bi rad RRA bio kvalitetniji?

Za početak, pomoglo bi i to ako bi počeli da se sprovode oni zakoni koji već postoje. Takođe, neki usvojeni zakoni su u koliziji sa Zakonom o radiodifuziji, što je situacija za koju očekujemo da bude razrešena. Dok se to ne reši, nećemo u zemlji imati jasan koncept vlasništva nad medijima, a to je rđavo ne samo sa stanovišta radiodifuzije. Najzad, i sistem kažnjavanja prekršilaca, o čemu se poslednjih dana najviše govori, dosta je nezgrapna i trebalo bi da bude operativniji.

Da li kao svešteno lice imate izraženiji prag moralne osetljivosti kada je reč o formatima koji izazivaju ovako burne reakcije javnosti ?

Protivnik sam moralisanja, ali kao svešteno lice, a i lično, jesam osetljiv za pitanja morala i pristojnosti. Cvoj status u Crkvi odvajam od svog angažmana u drugim javnim poslovima. Cavet RRA je sekularna ustanova, rukovodim se zakonima kao i drugi članovi Caveta i ne smatram svoj angažman u tome smislu posebnim.

U čemu, prevashodno, danas vidite odgovornost elektronskih i štampanih medija?

Odgovornost je, razume se, ogromna, pre svega imajući u vidu da su naši mediji, elektronski i ostali, u praksi vrlo malo ograničeni propisima u pogledu sadržaja kojima se bave. Psovke i prostaštvo nisu nikakva specifičnost elektronskih medija, nego toga imate i u štampi, samo što je uticaj elektronskih medija, tu mislim na televiziju, dalekosežniji. U vremenu u kome živimo izloženi smo diktatu tržišta i tu treba tražiti razloge za ponašanje medija. Međutim, nikakvi rejtinzi i tiraži ne mogu biti opravdanje za eksploziju uličarskog ponašanja i nekulture. Najbolji primer je bio ovaj slučaj s „Farmom“. Kao i svaka krajnost, i to je izazvalo ogromno zanimanje publike, ali tome se svejedno mora stati na put jer postoji i nešto što je javni interes o kome mediji moraju da vode računa. Očigledno je da postoji potreba za efikasnim mehanizmom pomoću koga bismo kao zajednica mogli da se zaštitimo od takvih stvari.

Kako vi lično gledate na televizijske formate kakav je „Farma“?

Ako smo se opredelili da imamo programe koji se zovu rijaliti šou, opredelili smo se za to da možemo da uđemo u potpunu intimu nekoga čoveka. A u svojoj intimi svi smo mi drugačiji nego u javnom životu. Cvi ljudi na „Farmi“ su u jednoj vrsti zatvorenog sistema i potpuno sam siguran da oni, psihološki posmatrano, u nekom trenutku potpuno zaborave ili, u najmanju ruku, nisu svesni svoje izloženosti kamerama. Tada se oni ponašaju

onako kako se ponašaju u svojoj intimi. Ako smo se opredelili da takvi programi postoje, ni na koji način ne smemo biti iznenađeni onim što tamo susrećemo. Cvako od nas je u svojoj intimi drugačiji nego što jeste i uglavnom se trudimo da se pokažemo boljima, finijima, kultivisanijima, nego što zaista jesmo.

Ljude koji u takvim uslovima žive ja mogu da razumem, ali je drugo pitanje emiter koji prikazuje taj program jer on ima mogućnost da u odloženom programu ipak otkloni ono što je skandalozno, što je skaredno, što može da šteti psihološkom i svakom drugom razvoju maloletnika, čak da proizvodi, možda, svojevrstu agresiju i pobuđuje na nepriстойno ponašanje i odrasle.

Otkud tako velika gledanost ovih programa?

Njihova velika gledanost pokazuje jednu potrebu koja nije za pohvalu kod modernog čoveka, njegovu potrebu da se meša u tuđi život, da bude informisan o intimi i o tuđem životu, da se naslađuje događajima koji se tiču drugih ljudi, naročito ako su negativni i ružni. Pored toga, kako je rekao Eduard Murije, savremeni čovek je izgubio stid. Nema tananosti, tajne, „svetog neznanja“, prikrivene ljubavi. Redosled postupaka u čovekovom životu trebalo bi da bude drugačiji, svako od nas pre svega trebalo bi da se bavi sobom, međutim, pošto smo po pravilu nezadovoljni sopstvenim životom i sopstvenim unutar-njim stanjem koje ne zavisi po svaku cenu od spoljašnjih okolnosti, spremni smo na jedan licemeran životni stav - sebi dozvoljavamo sve moguće duhovne, duševne i psihološke devijacije. Opterećeni samoljubljem i egoizmom i svim onim što proističe iz toga, nespremni smo da se borimo sa svojim slabostima i nemoćima, a pošto treba da imamo nekakav angažman, onda se bavimo drugima. Između ostalog, veliku glednost ovih programa objašnjavam i ovim razlogom.

Clobodan Kljakić

Opala gledanost „Farme“

Gledanost „Farme“ opala je posle rasprave u RRA, u utorak. Kada se porede tri dana (utorak, sreda i četvrtak), posle saopštenja RRA i isti dani iz prethodne nedelje, procenat gledanosti u bilo kom minutu emisije bio je manji za 20 odsto, a u odnosu na prosek za tri poslednje nedelje manja je za sedam odsto.

Međutim, porastao je ukupan broj ljudi koji su došli u kontakt sa emisijom, verovatno zbog pažnje koju su mediji posvetili raspravi u RRA, kaže za „Politiku“ Darko Bročić, direktor „AGB Nilsen“.

Izvor: Politika